

Spis treści

WPROWADZENIE	7
1. SPOSOBY ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W PROCESIE RESTRUKTURYZACJI GÓRNICTWA WĘGLA KAMIENNEGO W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ	9
1.1. Wielka Brytania – British Coal Enterprise	9
1.2. Francja – Charbonnages de France	11
1.3. Niemcy – plan socjalny	14
1.4. Belgia – Limburgia	15
1.5. Hiszpania – Fundusz Promocji Zatrudnienia	17
1.6. Podsumowanie	18
2. SYSTEM OSŁON SOCJALNYCH W REFORMIE GÓRNICTWA REALIZOWANEJ W LATACH 1998–1999	21
2.1. System osłon socjalnych w latach 1998–1999	21
2.2. Analiza efektywności systemów osłon socjalnych	24
2.3. Stosunek górników do GPS – wyniki sondaży socjologicznych	31
2.3.1. Założenia teoretyczne i metodologiczne badań	31
2.3.2. Wiedza na temat Górniczego Pakietu Socjalnego	32
2.3.3. Proponowane sposoby usprawnienia akcji informacyjnej o GPS	34
2.3.4. Zadeklarowane wybory osłon socjalnych	34
2.3.5. Prognozowany harmonogram odejść z górnictwa	38
2.3.6. Cechy społeczno-demograficzne a wybory wobec osłon socjalnych	39
2.3.7. Motywacja do skorzystania z proponowanych osłon socjalnych	39
2.3.8. Motywacja do pozostania w pracy – argumenty przeciwko Górniczemu Pakietowi Socjalnemu	40
2.3.9. Warunki, od których uzależniane było ewentualne, późniejsze skorzystanie z osłon	42
2.3.10. Sposób zagospodarowania dalszej przyszłości w planach pracowników zdecydowanych na odejście z górnictwa	43
2.3.11. Zmiana miejsca zamieszkania w planach życiowych osób zdecydowanych na odejście z górnictwa	45
3. ZMIANY W STANIE ZATRUDNIENIA W GÓRNICTWIE WĘGLA KAMIENNEGO W LATACH 1998–1999	48
3.1. Stan i spadek zatrudnienia	48
3.2. Odejścia pracowników kopalń z wykorzystaniem GPS	49

3.3.	Restrukturyzacja zatrudnienia w latach 1998–1999 na tle założeń rządowego programu reformy górnictwa węgla kamiennego	54
3.4.	Struktura zatrudnienia w przedsiębiorstwach górniczych według grup zawodowych oraz wieku	55
4.	WYNIKI BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH PRACOWNIKÓW KOPALŃ, KTÓRZY SKORZYSTALI Z URLOPU GÓRNICZEGO	58
4.1.	Metoda badań	58
4.2.	Charakterystyka badanych zbiorowości	58
4.2.1.	Grupa robotników	58
4.2.2.	Grupa pracowników dozoru	59
4.3.	Ocena decyzji o odejściu z górnictwa	59
4.4.	Ocena poziomu życia – stan aktualny i perspektywy na przyszłość	60
4.4.1.	Ocena poziomu życia w grupie byłych robotników	60
4.4.2.	Ocena poziomu życia w grupie byłych pracowników dozoru	62
4.5.	Uwarunkowania aktywności zawodowej	63
4.6.	Plany dotyczące zmiany miejsca zamieszkania	65
4.7.	Wnioski z przeprowadzonych badań	65
5.	LOSY ZAWODOWE PRACOWNIKÓW KOPALŃ ODCHODZĄCYCH Z PRACY Z WYKORZYSTANIEM BEZWARUNKOWYCH JEDNORAZOWYCH ODPRAW PIENIĘŻNYCH	67
5.1.	Problem i metoda badań	67
5.2.	Wyniki badań	69
5.2.1.	Sytuacja ekonomiczna respondentów	69
5.2.2.	Sytuacja byłych górników na rynku pracy	71
5.2.3.	Motywy odejścia z kopalni z wykorzystaniem jednorazowej odprawy pieniężnej bezwarunkowej	75
5.2.4.	Ocena decyzji odejścia z kopalni i jej skutków w opinii badanych	76
5.2.5.	Sposób wykorzystania odprawy	77
5.2.6.	Ocena projektu restrukturyzacji górnictwa	78
5.3.	Wnioski z przeprowadzonych badań	80
6.	POSTRZEGANIE PRZYSZŁOŚCI ZAWODOWEJ I OCENA GÓRNICZEGO PAKIETU SOCJALNEGO WŚRÓD PRACOWNIKÓW AKTUALNIE ZATRUDNIONYCH W KOPALNIACH – POTENCJALNYCH BENEFICJANTÓW GÓRNICZEGO PAKIETU SOCJALNEGO	83
6.1.	Problem i metoda badań	83
6.2.	Charakterystyka badanej zbiorowości	83
6.2.1.	Grupa robotników	83

6.2.2.	Grupa pracowników umysłowych	84
6.3.	Postrzeganie swojej przyszłości zawodowej w kontekście reformy górnictwa	84
6.3.1.	Opinie górników	84
6.3.2.	Opinie grupy pracowników umysłowych	85
6.4.	Czynniki wiążące z górnictwem, źródła obaw związanych z ewentualną zmianą pracy	86
6.4.1.	Opinie grupy robotników	86
6.4.2.	Opinie grupy pracowników umysłowych	88
6.5.	Poglądy na osłony proponowane w Górniczym Pakiecie Socjalnym	89
6.5.1.	Opinia o urlopach górniczych	90
6.5.2.	Opinia o zasadach przyznawania jednorazowych odpraw pieniężnych bezwarunkowych	91
6.5.3.	Opinia o zasiłku socjalnym	93
6.5.4.	Ogólna ocena funkcjonowania Górniczego Pakietu Socjalnego	95
6.6.	Wnioski z przeprowadzonych badań	96
7.	ZMIANY W GÓRNICZYM PAKIECIE SOCJALNYM	98
7.1.	Przesłanki dla dokonania zmian w Górniczym Pakiecie Socjalnym	98
7.2.	Zmiany wprowadzone w Górniczym Pakiecie Socjalnym	99
7.2.1.	Zmiany w zasadach funkcjonowania zasiłków socjalnych	99
7.2.2.	Zmiany w zasadach naliczania i korzystania z jednorazowych odpraw pieniężnych bezwarunkowych	100
7.2.3.	Zmiany w zasadach tworzenia podstawy do obliczania wysokości świadczeń socjalnych z tytułu urlopów górniczych	100
8.	WNIOSKI	101
	LITERATURA	104